

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 28

van **MANUELA VAN WERDE**

datum: 22 oktober 2018

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Beschermd erfgoed - Aantasting

Eigenaars van beschermde goederen hebben een actieve en passieve behoudsplicht en dienen het monument in een goede staat te houden. Het agentschap heeft daarom de mogelijkheid om op te treden tegen de verwaarlozing van de erfgoedwaarden, proces-verbaal op te stellen en sancties op te leggen.

In het Onroerenderfgoeddecreet, art. 6.2.1, is ook een mogelijkheid voorzien om over te gaan tot wijziging of opheffing van een beschermingsbesluit. Dit is een uitzonderingsprocedure die slechts in een beperkt aantal gevallen kan gebruikt worden:

- 1° indien de erfgoedwaarden onherstelbaar aangetast of verloren zijn;
- 2° indien het monument moet verplaatst worden voor het behoud ervan;
- 3° omwille van het algemeen belang;
- 4° als de concrete beheerdoelstellingen opgenomen dienen te worden in het beschermingsbesluit.

Uit het antwoord op een eerdere schriftelijke vraag kan ik afleiden dat het aantal opheffingen van beschermingsbesluiten eerder beperkt is.

1. Graag een overzicht van het aantal dossiers - opgesplitst per provincie - waarbij het agentschap een proces-verbaal heeft opgemaakt voor verwaarlozing van een monument/erfgoedwaarden, met aanduiding van het gevolg dat hieraan is gegeven.
2. Welke procedure moet gehanteerd worden om in toepassing van art. 6.2.1, 1° over te gaan tot opheffing van een bescherming wegens "onherstelbare aantasting van de erfgoedwaarden" van een beschermd onroerend goed? Welke instantie bepaalt of de erfgoedwaarden "onherstelbaar aangetast of verloren zijn"?
3. Wordt bij deze procedure tot eventuele opheffing van de bescherming nagegaan of de eigenaar of zakelijk rechthouder zich gehouden heeft aan zijn verplichtingen op het vlak van de actieve en passieve behoudsbeginselen? Op welke manier wordt dit beoordeeld?
4. Zijn er financiële transacties verbonden aan een eventuele deklassering in toepassing van art. 6.2.1, 1°, indien kan worden aangetoond dat de erfgoedwaarden onherstelbaar aangetast of verloren zijn door schuldig verzuim van de eigenaar van het onroerend goed? Zo ja, op welke manier wordt dit bepaald?
5. Graag een overzicht van het aantal dossiers - opgesplitst per provincie - waarbij in het verleden gevraagd werd om over te gaan tot opheffing van een

beschermingsbesluit. Kan de minister hierbij een onderscheid maken naargelang de aanvraag werd ingediend door de eigenaar, een vereniging, een bestuur, ... ?

6. Roerende goederen die zich in een monument bevinden, kunnen deel uitmaken van de bescherming.

Op welke manier houdt een beslissing voor opheffing van bescherming hiermee rekening?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 28 van 22 oktober 2018

van **MANUELA VAN WERDE**

1. Sinds 2015 stelde afdeling Handhaving van het departement Omgeving 62 dossiers op voor verwaarlozing van beschermd erfgoed. Zes ervan resulteerden in een procedure herstellvordering door integrale schadevergoeding. Deze procedure wordt gestart met de opmaak van de herstellvordering waarbij de schadevergoeding wordt bepaald. Dit is slechts een van de maatregelen die volgt op een PV verwaarlozing. In de meeste gevallen wordt een herstellvordering opgemaakt met het oog op het herstel van het erfgoed, maar ook komt men via overleg vaak tot spontaan herstel of wordt een minnelijke schikking afgesloten.

Opgesplitst per provincie komen we tot volgende cijfers:

- Antwerpen: 8 PV's, waarvan in 1 dossiers een procedure tot schadevergoeding werd opgestart
 - o 2 herstellvorderingen
 - o In 6 dossiers is het herstel in uitvoering
 - Limburg: 13 PV's, waarvan in 1 dossier een procedure tot schadevergoeding werd opgestart
 - o 7 herstellvorderingen
 - o 3 minnelijke schikkingen
 - o 3 kortgedingprocedure voor dringende maatregelen
 - Oost-Vlaanderen: 9 PV's, waarvan in 3 dossiers een procedure tot schadevergoeding werd opgestart
 - o 3 herstellvorderingen
 - o 1 recent optreden, waar het verder handhavingstraject nog moet worden uitgezet
 - o 1 leidde tot spontaan herstel of regularisatie
 - o In 1 dossier is het herstel in uitvoering
 - Vlaams-Brabant: 27 PV's, waarvan in geen enkel dossier een procedure tot schadevergoeding werd opgestart
 - o 8 herstellvorderingen
 - o 4 minnelijke schikkingen
 - o 8 recent optreden, waar het verder handhavingstraject nog moet worden uitgezet
 - o 6 leidden tot spontaan herstel of regularisatie
 - o In 1 dossier is het herstel in uitvoering
 - West-Vlaanderen: 9 PV's, waarvan in 1 dossier een procedure tot schadevergoeding werd opgestart
 - o 4 herstellvorderingen
 - o 1 minnelijke schikking
 - o 3 recent optreden, waar het verder handhavingstraject nog moet worden uitgezet
 - o 1 leidde tot spontaan herstel of regularisatie
2. De procedure die gevolgd moet worden is beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet; artikelen 6.2.1 tot en met 6.2.7. De procedure gelijkt sterk

op die voor een bescherming. Ze bestaat uit een voorlopige opheffing, gevolgd door een openbaar onderzoek en een definitieve opheffing van de bescherming.

Het agentschap Onroerend Erfgoed beoordeelt of de erfgoedwaarden onherstelbaar zijn aangetast of verloren gegaan. Het volgt daarbij dezelfde strategie als bij een evaluatie in functie van een bescherming. Het vertrekpunt is het oorspronkelijk beschermingsbesluit. Het agentschap Onroerend Erfgoed evalueert elke toen toegekende waarde en onderzoekt of die nog aanwezig is en afleesbaar in zijn materialiteit.

3. Of de eigenaar of andere zakelijkrechthouders zich gehouden hebben aan hun verplichting maakt geen deel uit van de procedure voor opheffing van een bescherming. Dat maakt deel uit van een handhavingstraject. De beoordeling van het onherstelbaar aangetast zijn of verloren zijn gegaan gebeurt objectief en is een evaluatie van de actuele toestand van het beschermde goed ten opzichte van de toestand op het moment van de bescherming. Of de actuele toestand het gevolg is van verwaarlozing door de eigenaar of andere zakelijkrechthouder doet in dit onderzoek in feite niet terzake.

Bij een onderzoek of de bescherming kan worden opgeheven wordt altijd nagegaan hoe het komt dat de erfgoedwaarden verloren zijn gegaan. Als verwaarlozing wordt vermoed wordt een handhavingss dossier gestart. Vaak loopt er al een dergelijk traject. Voor elk PV dat wordt opgesteld geldt dat deze wordt opgemaakt op basis van de feiten waarbij in bijna alle gevallen een inbreuk tegen het actief behoudsbeginsel (verwaarlozing) is vastgesteld.

4. Er zijn geen financiële transacties verbonden aan de opheffing van de bescherming. Eventuele financiële transacties zijn het gevolg van een handhavingstraject. Hoofdstuk 11 van het Onroerenderfgoeddecreet stelt een cascaderegeling in werking voor integraal herstel. De inspecteur Onroerend Erfgoed streeft bij het niet naleven van het actief- of passiefbehoudsbeginsel naar een integraal herstel. Daarvoor overloopt hij de verschillende opties die in artikel 11.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn opgenomen. Primair strekt integraal herstel tot het feitelijk herstel in een originele, goede staat. Als het beschermde goed, het erfgoedlandschap, de archeologische site, het archeologisch ensemble, het archeologisch artefact of het in een vastgestelde inventaris opgenomen onroerend goed ingevolge het misdrijf geheel of gedeeltelijk vernietigd is, wordt de gehele of gedeeltelijke reconstructie bevolen, zo nodig op een andere locatie, gebruikmakend van historisch verantwoorde technieken, materialen en beplantingen.

In geval van gehele of gedeeltelijke reconstructie beveelt de rechtbank op vordering van de inspecteur Onroerend Erfgoed de betaling van een aanvullende vergoeding voor de schade die niettegenstaande de gehele of gedeeltelijke reconstructie blijvend is opgelopen door het algemeen belang ingevolge de vernietiging van erfgoedwaarden. De vordering van de inspecteur Onroerend Erfgoed bevat een met redenen omklede begroting van de schade.

De gehele of gedeeltelijke reconstructie, bedoeld in deze paragraaf, kan worden aangevuld met of zelfs vervangen worden door complementaire maatregelen, in de mate waarin deze dienstig zijn om het niveau van erfgoedwaarden, bestaande voor het plegen van het misdrijf, opnieuw te benaderen door de opwaardering van de resterende erfgoedwaarden.

Als geen feitelijk herstel in een originele, goede staat mogelijk is en een gehele of gedeeltelijke reconstructie, al dan niet aangevuld met of vervangen door complementaire maatregelen, volgens het met redenen omklede oordeel van de inspecteur Onroerend Erfgoed evenmin mogelijk is of minstens niet opportuun is, beveelt de rechter een integraal herstel door de vergoeding van de schade die het algemeen belang heeft opgelopen door de vernietiging van erfgoedwaarden, zo nodig aangevuld met maatregelen die verdere schade moeten voorkomen, zoals de

vrijwaring van een verstoorde archeologische zone door een archeologische opgraving of de staking van een schadeverwekkende activiteit.

In het laatste geval kan dus een integraal herstel bevolen worden door het vergoeden van de schade die het algemeen belang heeft opgelopen door de vernietiging van de erfgoedwaarden. Als de inspecteur tot dit oordeel komt is een opheffing van de bescherming na vergoeding van de schade de logische volgende stap.

De vergoeding wordt bepaald op basis van een model waarbij verschillende parameters in rekening worden gebracht. De parameters zijn: restauratiekost, onderhoudskost gedurende de periode van bescherming, premiepercentage, de erfgoedwaarde en de staat op het moment van de bescherming.

5. Het agentschap ontving sinds 2015 58 aanvragen voor de opheffing van een bescherming.
- Antwerpen: 8
 - Limburg: 11
 - Oost-Vlaanderen: 21
 - Vlaams-Brabant: 7
 - West-Vlaanderen: 11

Opgesplitst per aanvrager:

- Eigenaar: 25
 - Openbaar bestuur: negentien (vaak is het openbaar bestuur zelf eigenaar van het beschermd goed)
 - Agentschap Onroerend Erfgoed: zes (het gaat hier over onderzoek op eigen initiatief zonder een vraag vanuit de maatschappij. Vaak omdat het monument op de plek reeds verdwenen is of verplaatst naar een andere locatie)
 - Inspectietrajecten: drie
 - Niet geregistreerd: drie (de initiatiefnemer is niet steeds geregistreerd in ons opvolgingssysteem).
 - Vereniging: een
6. De cultuurgoederen worden als erfgoedelement beschouwd en dus mee in de afweging betrokken om te oordelen of de erfgoedwaarden verloren zijn gegaan. Als de bescherming van het monument wordt opgeheven zijn ook de cultuurgoederen logischer wijs niet langer beschermd.